

มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา
Course Specification

รหัสวิชา 0102435 กิจกรรมเพื่อสังคม
(Social Enterprise)

รายวิชานี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาชุมชน
หลักสูตร พ.ศ. 2564
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัส ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่เรียนพร้อมกัน และคำอธิบายรายวิชา

0102435 กิจการเพื่อสังคม

3(2-2-5)

(Social Enterprise)

บูรพวิชา : ไม่มี

ควบคู่ : ไม่มี

ความเป็นมา ความสำคัญ ความหมาย หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับจัดตั้งกิจการเพื่อสังคม แนวทางการบริหารจัดการและพัฒนากิจการเพื่อสังคม ตลอดจนการประเมิน ผลลัพธ์ทางสังคมของกิจการเพื่อสังคมที่มีต่อการแก้ไขปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยวิเคราะห์กรณีศึกษาและฝึกปฏิบัติ

Background; significance; definitions; principles and concepts relating to social enterprise establishment; social enterprise managerial administration process as well as social impact assessment of social enterprise for social and environmental resolution by analyzing case study and practicing

2. ประเภทของรายวิชา

- ศึกษาทั่วไป
- วิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน
- วิชาเอกบังคับ
- วิชาเอกเลือก
- วิชาโท
- วิชาเลือกเสรี

3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา อาจารย์ ดร.โอริสา ชุมพงศ์

อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ ดร.โอริสา ชุมพงศ์

4. ปีการศึกษา/ ภาคการศึกษา/ กลุ่มผู้เรียน

ปีการศึกษา 2567/ภาคการศึกษาปลาย/นิสิตหลักสูตรการบริหารและพัฒนาชุมชนชั้นปีที่ 3 และนิสิตวิชาโท ชั้นปีที่ 3

5. สถานที่เรียน

มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา

6. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

วันที่ 4 พฤศจิกายน 2567

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้/มีความสามารถ/สมรรถนะที่ต้องการด้านต่าง ๆ

1.1 เพื่อให้บัณฑิตมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์ เพื่อการบริหารและพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

1.2 เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งกิจการเพื่อสังคม แนวทางการบริหารจัดการและพัฒนากิจการเพื่อสังคม

1.3 เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมิน ผลลัพธ์ทางสังคมของกิจการเพื่อสังคมที่มีต่อการแก้ไขปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยวิเคราะห์กรณีศึกษาและฝึกปฏิบัติ

1.4 เพื่อให้บัณฑิตสามารถนำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกิจการเพื่อสังคมเพื่อเป็นแนวทางสู่การขับเคลื่อนการประกอบกิจการเพื่อสังคมที่ยั่งยืนและก่อให้เกิดนวัตกรรมสังคม

2. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา (Course-level Learning Outcomes: CLOs)

เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนแล้ว บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในรายวิชาสามารถ

3.1 CLO1 บัณฑิตมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์ เพื่อการบริหารและพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

3.2 CLO2 อธิบายเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งกิจการเพื่อสังคม แนวทางการบริหารจัดการและพัฒนากิจการเพื่อสังคม

3.3 CLO3 อธิบายเกี่ยวกับการประเมิน ผลลัพธ์ทางสังคมของกิจการเพื่อสังคมที่มีต่อการแก้ไขปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม

3.4 CLO4 ประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกิจการเพื่อสังคมเพื่อเป็นแนวทางสู่การขับเคลื่อนการประกอบกิจการเพื่อสังคมที่ยั่งยืนและก่อให้เกิดนวัตกรรมสังคม

3. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยกับสถานการณ์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สนองต่อตลาดแรงงานด้านการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ ให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการในเรื่องการพัฒนาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งกิจการเพื่อสังคม และแนวทางการบริหารจัดการกิจการเพื่อสังคม

หมวดที่ 3 ลักษณะการดำเนินการ

1. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

ภาคบรรยาย	ภาคปฏิบัติ	การศึกษาด้วยตนเอง
30	30	75

หมายเหตุ รายวิชานี้มีการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลภาคสนามจากสถานการณ์จริง โดยมีการจัดการเรียนการสอน เชิงรุก (Active Learning) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของระยะเวลาทั้งหมดของรายวิชา

2. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์และช่องทางที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล การให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่ผู้เรียนอย่างน้อย 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ ณ ห้องพักอาจารย์ อาคาร 13 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา และผ่านช่องทาง Line / Email และ โทรศัพท์ เป็นต้น โดยผ่านการนัดหมายล่วงหน้า

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
1	แนะนำรายวิชา การเรียนการสอน การวัด/ประเมินผล เอกสาร/ตำรา แนะนำแนวทางการศึกษาเพื่อให้บรรลุ ความมุ่งหมายของรายวิชา	2	2	- มคอ.3 - การบรรยาย - การอภิปราย - สื่อ PowerPoint - TSU MOOC - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	อ.ดร.โอริสา ชุมพงศ์
2-3	บทที่ 1 รากฐานการกิจการเพื่อสังคม - ที่มาของกิจการเพื่อสังคม - นิยาม ความหมาย ความสำคัญของ กิจการเพื่อสังคม - ความเหมือนและความแตกต่างระหว่าง การประกอบการเชิงธุรกิจกับกิจการเพื่อ สังคม	4	4	- บรรยาย - Power point - อภิปราย - TSU MOOC/ วีดิทัศน์	อ.ดร.โอริสา ชุมพงศ์
4-5	บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ กิจการเพื่อสังคม - แนวคิดไตรกำไรสุทธิ (Triple Bottom Lines) - หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	6	6	- บรรยาย - Power point - อภิปราย - TSU MOOC/ วีดิทัศน์	อ.ดร.โอริสา ชุมพงศ์
6-7	บทที่ 3 กระบวนและเครื่องมือการสร้าง กิจการเพื่อสังคม - แผนภาพแห่งโอกาสทางการ ประกอบการ (Opportunity Canvas) - รูปแบบทางธุรกิจของการประกอบการ เพื่อสังคม (Business Model for Social Entrepreneurship) - กลยุทธ์การตลาดสำหรับกิจการเพื่อ สังคม	4	4	- บรรยาย - Power point - อภิปราย - TSU MOOC/ วีดิทัศน์	อ.ดร.โอริสา ชุมพงศ์

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
8	บทที่ 4 นวัตกรรมสังคม - แนวคิดนวัตกรรมสังคม - นวัตกรรมสังคมกับความคิดสร้างสรรค์ - นวัตกรรมสังคมกับคุณภาพชีวิต	2	2	- บรรยาย - Power point - อภิปราย -TSU MOOC/ วีดิทัศน์	อ.ดร.โอริสา ชุมพงศ์
9	สอบกลางภาค				
10-12	บทที่ 5 การวัดผลกระทบเชิงบวกและการ ขยายตัวการประกอบการเพื่อสังคม - เครื่องมือการวัดผลกระทบทางสังคม	6	6	- บรรยาย - Power point - อภิปราย -TSU MOOC/ วีดิทัศน์	อ.ดร.โอริสา ชุมพงศ์
13-14	บทที่ 6 กิจกรรมเพื่อสังคมกับการแก้ปัญหา สังคม - กรณีศึกษากิจการเพื่อสังคมในประเทศ - กรณีศึกษากิจการเพื่อสังคมใน ต่างประเทศ	4	4	- บรรยาย - Power point - อภิปราย -TSU MOOC/ วีดิทัศน์	อ.ดร.โอริสา ชุมพงศ์
15-16	การนำเสนอโครงการ -นำเสนอโครงการที่เชื่อมโยงกับการ ขับเคลื่อนการประกอบกิจการเพื่อสังคม และก่อให้เกิดนวัตกรรมสังคม	4	4	- PowerPoint - อภิปราย - การนำเสนอ โครงการที่เชื่อมโยง กับการขับเคลื่อนการ ประกอบกิจการเพื่อ สังคมที่ยั่งยืนและ ก่อให้เกิดนวัตกรรม สังคม	อ.ดร.โอริสา ชุมพงศ์
16	สอบปลายภาค				
17					
รวม		30	30		

หมายเหตุ รายวิชานี้ใช้การเรียนการสอนแบบ Active Learning ไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมง มีการลงพื้นที่ศึกษา
ข้อมูลภาคสนามจากสถานการณ์จริง โดยใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาการเรียนการสอน อย่างน้อย 30
ชั่วโมง

2. แผนพัฒนาประสิทธิภาพรายวิชา (ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1. จัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของระยะเวลาทั้งหมดของรายวิชา
- 2. จัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ องค์กร หรือหน่วยงาน
- 3. จัดการเรียนรู้เชิงรุก
- 4. รายวิชาส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการของผู้เรียน
- 5. รายวิชาก่อให้เกิดนวัตกรรมของผู้เรียน โดยมีหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากหน่วยงาน
- 6. จัดการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ (online) ร่วมกับ ในที่ตั้ง (on-site)
- 7. มีการพัฒนาสื่อการสอนแบบออนไลน์โดยผ่าน TSU MOOC
- 8. เปิดเผยคะแนนเก็บก่อนการสอบปลายภาค
- 9. ส่งระดับชั้นตามเวลาที่กำหนด โดยไม่มีข้อผิดพลาด
- 10. มีการทวนสอบรายวิชาในระบบของคณะฯ
- 11. อื่น ๆ ระบุ .....

แผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ลำดับ	หัวเรื่อง/ประเด็น/รายละเอียด	วิธีการประเมิน/ ลักษณะการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	คะแนน
1	- การตรงต่อเวลาของนิสิตในการเข้าเรียน การส่งงานที่ได้รับมอบหมาย การเข้าร่วม กิจกรรม - ความมีวินัยและความพร้อมเพรียงของ นิสิตในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อการบริหารและพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน - ความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย	สังเกตการมีส่วนร่วม และพฤติกรรมในชั้น เรียน	1-16	10
2	- ความสามารถด้านการคิดของของนิสิต เช่น การตั้งคำถาม การสืบค้นข้อมูล การ คิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การตัดสินใจ - การทำผลงานและการนำเสนอผลงานของ นิสิต	การทดสอบย่อยและ งานเดี่ยว	3-13	10
3	- ความสามารถด้านการคิดของของนิสิต เช่น การตั้งคำถาม การสืบค้นข้อมูล การ คิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การตัดสินใจ - การทำผลงานและการนำเสนอผลงานของ นิสิต	สอบระหว่างภาค	9	20
4	- ความสามารถด้านการคิดของของนิสิต เช่น การตั้งคำถาม การสืบค้นข้อมูล การคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ การตัดสินใจ	งานกลุ่มและการ นำเสนอโครงการ	14-16	30

ลำดับ	หัวข้อ/ประเด็น/รายละเอียด	วิธีการประเมิน/ ลักษณะการประเมิน	สัดส่วนที่ประเมิน	คะแนน
	- การทำงานวิจัยและการนำเสนอโครงการที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับการนำแนวคิดกิจการเพื่อสังคมมาประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนชุมชน			
5		สอบปลายภาค	17-18	30
คะแนนรวม				100

วิธีการตัดเกรด อิงเกณฑ์ (FIX-Rate)
 อิงกลุ่ม (T-Score)

การกำหนดช่วงคะแนนของเกรด

เกรด	A	B+	B	C+	C	D+	D	E/F
ช่วงคะแนน	≥80	≥75	≥70	≥65	≥60	≥55	≥50	≥0

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำรา เอกสารหลัก และข้อมูลสำคัญ

ภาษาต่างประเทศ

- Bull, M., Ridley-Duff, R., Whittam, G., & Baines, S. (2018). Challenging tensions and contradictions: Critical, theoretical and empirical perspectives on social enterprise. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 24(3), 582-586.
- Bidet, E., & Defourny, J. (2019). *Social Enterprise in Asia: Theory, Models and Practice* (Routledge Studies in Social Enterprise & Social Innovation) 1st Edition New York: Routledge.
- Blokdyk, G. (2019). *Social Enterprise A Complete Guide - 2020 Edition*. US: 5starcooks.
- Chiweshe, N., & Ellis, D. (Eds.). (2019). *Strategic Marketing for Social Enterprises in Developing Nations*. USA: IGI Global. Business Science Reference.
- Defourny, J., & Nyssens, M. (2010). Conceptions of social enterprise and social entrepreneurship in Europe and the United States: Convergences and divergences. *Journal of social entrepreneurship*, 1(1), 32-53.
- Doherty, B., Haugh, H., & Lyon, F. (2014). Social enterprises as hybrid organizations: A review and research agenda. *International Journal of Management Reviews*, 16(4), 417-436.

- Di Domenico, M., Haugh, H., & Tracey, P. (2010). Social bricolage: Theorizing social value creation in social enterprises. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 34(4), 681-703.
- Esposito, R. T. (2012). The social enterprise revolution in corporate law: A primer on emerging corporate entities in Europe and the United States and the case for the benefit corporation. *Wm. & Mary Bus. L. Rev.*, 4, 639.
- Eynaud, P., Laville, J. L., dos Santos, L., Banerjee, S., Avelino, F., & Hulgård, L. (Eds.). (2019). *Theory of Social Enterprise and Pluralism: Social Movements, Solidarity Economy, and Global South*. Routledge.
- Fowler, E. A. R., Coffey, B. S., Dixon-Fowler, H. R. (2017). Transforming good intentions into social impact: A case on the creation and evolution of a social enterprise. *Journal of Business Ethics*, (Dec 2017), 1-14.
- Gidron, B., & Hasenfeld, Y. (Eds.). (2012). *Social enterprises: An organizational perspective*. Palgrave Macmillan.
- Guo, C. & Bielefeld, W. (2014). *Social entrepreneurship: An evidence-based approach to creating social value*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Huybrechts, B., & Nicholls, A. (2012). Social entrepreneurship: definitions, drivers and challenges. In *Social entrepreneurship and social business* (pp. 31-48). Gabler Verlag.
- Kerlin, J. (2009). *Social enterprise: A global comparison*. Medford: Tufts University Press.
- Kerlin, J. A. (2006). Social enterprise in the United States and Europe: Understanding and learning from the differences. *Voluntas: International journal of voluntary and nonprofit organizations*, 17(3), 246.
- Melodena, S. B. (2020). *Business With Purpose: Advancing Social Enterprise*. World Scientific.
- Olberding, J. (Ed.). (2017). *Social Enterprise and Special Events*. New York: Routledge,
- Ridley-Duff, R., & Bull, M. (2011). *Understanding social enterprise: Theory and practice*. London: Sage.
- Shaw, E., & Carter, S. (2007). Social entrepreneurship: Theoretical antecedents and empirical analysis of entrepreneurial processes and outcomes. *Journal of Small Business and Enterprise Development*. 14(3), 418-434.
- Wiltshire, K., Malhotra, A., & Axelsen, M. (Eds.). (2018). *Transformational leadership and not for profits and social enterprises*. Routledge.

ภาษาไทย

- คณะวิจัยโครงการกิจการเพื่อสังคมน้ำดี 50 องค์กร. (2553). *กิจการเพื่อสังคมน้ำดี 50 องค์กร Thailand Social Enterprise 50*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ Bizbook
- พวงชมพู โจนส์. (2557). กิจการเพื่อสังคม: ความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของธุรกิจโรงแรม และภัตตาคาร. *วารสารธุรกิจปริทัศน์*, 6(2), 199-216.
- สำนักงานส่งเสริมกิจการเพื่อสังคมแห่งชาติ (สกส.). (2563). *SE Catalog รวมกิจการเพื่อสังคมในไทย*.

กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).

อำพล ชะโยมชัย (2560). ลักษณะความเป็นผู้ประกอบการทางสังคมขององค์กรและนวัตกรรมเชิงสังคมที่มีต่อความยั่งยืนทางเศรษฐกิจขององค์กรธุรกิจในประเทศไทย. วารสารสุทธิปริทัศน์, 31(99), 188-205

อำพล ชะโยมชัย (2561). การวิเคราะห์จำแนกคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการทางสังคมขององค์กรที่ส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนทางเศรษฐกิจขององค์กรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. Sripatum Review of Humanities and Social Sciences. 18(1), 71-82.

2. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

บทความวิจัยประกอบการสอน

อรุณี สัตถิติวณิชย์. (2024). การต่อยอดชุมชนมุ่งสู่วิสัยทัศน์เพื่อสังคมด้วยกระบวนการคิดเชิงออกแบบกรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 15(1), 129-156.